

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 36

10. rujna 2015.

cijena 200 Ft

Obnovljeno dvorište i novo športsko igralište u santovačkoj Hrvatskoj školi predano na uporabu

Foto: Stipan Balatinac

4. – 5. stranica

U školskom centru Miroslava Krleže 6. stranica

Celjansko hodočašće

8. – 9. stranica

Otvorena školska godina u HOŠIG-u 10. stranica

Komentar

Pravo hodočasnika

Putovati, krenuti na put, pišačiti ili bižati jur od vijeka vjekov u sebi shranja i avanturu. Ta ki hodočasti ne smi bižati, ne smi marširati, ne načinja turu, niti izlet, ne hodi simo-tamo, ne luta. Niti u misli, nego ravno ide u jedan smjer, u jedan cilj. Kako bi mi hodočasnici rekli, na poziv. Hodočasnici bogat je u vrimenu, prepozna sebe, približava se k sebi, diktira svoj tempo, usavršava se u muki, boli i u zreliji misli. Gdo hodočasti, pazi, u sebi išće odgovore... Gdo smi i more na hodočašćenje, od Boga je dobio veliku milost. Augustuš je sad jur tradicionalno posvećen gradišćanskom shodišću u Celju, a zvana toga naši Hrvati rado putuju i u Mariju Bistricu i u Međugorje. Bilo je primjera kad su se vjerniki piše ganuli iz Gradišća u hodočasno mjesto Bosne i Hercegovine, ali to je orijaški pothvat. Zasad, ostalo je za nas Hrvate na zapadu „šetanje“ krez 4-5 dani prik 160 – 200 km. I ljetos su iz Ugarske krenule, slično kot i u prethodna ljeta, uglavnom tri značajne grupe: iz Kisega, Koljnofa i Bizonje već sa stovima ljudi. Zvana toga bili su i takovi pišaki (nećemo sad ispitkovati s kakovom namjerom i ciljem) ki nisu izbrali nijednu grupu, nego su prošli na put s pajtaši i u manjem zajedništvu. Gdo s kim ide hodočastiti osobna je stvar, gdo što doživi na tom večdnevnom skupaživljenju i što će zapametiti iz toga putovanja, još jednoč je privatna stvar. Ki s kim neće, ali ne rado se spusti u vjersko razmišljanje ove dane uz fizičke, najvećkrat i duševne napore i muke, i to je pitanje peršonov. Pravo hodočasnika. Zavolj toga i ne morem razumiti onu izjavu, po kojoj sam u samom cilju od drugih doznala da ja nisam hodočastila s pravom bizonjskom grupom, rekši, prava je bila ona druga ka je prez inicijatorov celjanskoga hodočašćenja za razliku od nas, dan prlje krenula na put i nije s Koljnofci, niti s nami zašla u putni cilj. Ako se pita za pravu ekipu, onda na ovom mjestu moram naglasiti, svoje deveto hodočašće u štajersko Celje napravila sam med pravimi ljudi, danas su mi prez izuzetka svi tovaruši, na ke i u budućnosti ću s toplimi ćuti i radošću misliti. Nadalje u takovoj grupi, kade savršenstvo, tolerancija, empatija i priskočnost za pomoć, bili su zaistinu na visokoj razini. Zato najlipše se zahvaljujem familiji Martinšić za svu dobrotu i skrb ćaci Mihalju, materi Ildiki, organizatorom našega hodočašćenja Balažu i Mišiki, Pišta baćiju, Martiki, Ildiki, Viliju za prijateljstvo. Bila mi je zvanaredna čast ovput s vami podiliti pilo i jilo, poteškoće, sriću, brige i boli čez pet dani na dvisto kilometarov, a moram i poznate i nepoznate Koljnofce simo brojiti, s tim da mi je srce napola svenek, po cijelom putu, tuklo u kiseškoj grupi. Svi su oni, od prvoga do zadnjega hodočasnika, za me najpraviji!

Tiho

Glasnikov tjedan

Svjedoci smo priljeva ljudi iz arapskoga svijeta u europske zemlje. Imigrantski val u 2015. godini zahvatio je svijet, točnije Stari Kontinent. Dok ne vidimo ljude na svojim željezničkim i autobusnim postajama, granicama, nismo ni svjesni stanja koje nas okružuje, ratova i dogmi, zbivanja tu negdje pokraj nas, sudbina ljudskih na ovoj maloj zemaljskoj kugli, kažu globaliziranoga svijeta. Svijeta navodno slobodnoga protoka ljudi i kapitala, demagogija, ideologija, vjera...

Politički migranti bježe pred ratnim razaranjima i građanskim ratovima, ekonomski su u potrazi za boljim načinom života Šengenske granice, trebale bi štiti zajednicu od svih vanjskih tegoba. Granica se ne može svojevrijedno prelaziti, rušiti, kidati...

Mađarska je ovih tjedana udarna vijest svjetskih medijskih kuća, prenose se slike s mađarsko-srpske granice, Željezničkog kolodvora Keleti u Budimpešti, prihvatnih središnjica, kolona koje marširaju autocestom M1 prema austrijskoj granici, osuđuje se kaos i politika koja je nastala u Mađarskoj priljevom golemoga broja migranata. Mađarski premijer ističe u svojim izjavama da je ovo tek početak i da se uskoro mogu očekivati još veće brojke. Kazuje kako izbjeglički val prijeti europskim kršćanskim korijenima te kako Europa treba što hitnije iznaći model rješavanja goleme izbjegličke krize koja joj je zaprijetila i prijeti...

A papa nas poziva na milosrđe. Uoči Jubileja milosrđa upućuje poziv župama, redovničkim zajednicama, samostanima i svetištima diljem Europe da izraze konkretnost evanđelja i prime po jednu izbjegličku obitelj. Bit će to konkretna gesta u pripremi za Svetu godinu milosrđa 2016.

Branka Pavić Blažetin

Dok ne vidimo ljude na svojim željezničkim i autobusnim postajama, granicama, nismo ni svjesni stanja koje nas okružuje, ratova i dogmi, zbivanja tu negdje pokraj nas, sudbina ljudskih na ovoj maloj zemaljskoj kugli, kažu globaliziranoga svijeta.

Ispraznih riječi??? Jer svijet je to u kojem granice jesu, bile su jučer i bit će sutra, socijalne, rasne, kastinske, po boji kože, rodne, po političkom opredjeljenju, i da ne nabrajamo... Barata se pojmovima politički migranti i ekonomski migranti. U glasilima čuju se riječi: ksenofobija, rasizam, fašizam, milosrđe, kršćanstvo, islam, masovni, islamizacija Europe, rat, ratovi, siromaštvo, bogatstvo...

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, (svaki radni dan od 16 sati) pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

Redovita HDS-ova skupština u Serdahelu

Sukladno Pravilniku o organizaciji i djelovanju, 29. kolovoza 2015. godine u Serdahelu je održana redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Između ostaloga prihvaćeni su: Nacrt strateškoga (radnoga) plana za razdoblje od 2015. do 2019. godine, osnivački dokumenti dviju novih ustanova, u Pomurju i Podravini, te odluka o prodaji budimpeštanske nekretnine u Nagymező ulici 68.

Skupštini je nazočilo 17 od ukupno 23 zastupnika Skupštine HDS-a

Pošto je utvrđen kvorum, budući da se pozivu odazvalo 17 od ukupno 23 izabrana zastupnika, rad je započeo izvješćima predsjednika Ivana Gugana o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. U okviru usmene dopune predsjednik Gugan ukratko je obavijestio nazočne o pripremama pokretanja hrvatskoga srednjoškolskog središta u Sambotelu. Kako uz ostalo reče, bude li dovoljan broj prijavljenih – što u prvom redu ovisi o voditeljima gradišćanskohrvatske zajednice odnosno o roditeljima i broju upisane djece – onda bi od rujna 2016. mogli prodati Hrvatski vrtić, osnovna škola i gimnazija u još jednoj našoj regiji. U tijeku su razgovori i usuglašavanja, stoga ako se to ne ostvari, onda će biti prilično neugodno jer će se pokazati da za to ne postoji odgovarajuće zanimanje. Osim vrtića, koji postoji već 15 – 20 godina, na što može temeljiti i osnovna škola, pokrenuo bi se prvi razred u osnovnoj školi i u gimnaziji. Grad je ponudio zgradu koja će biti osposobljena za obrazovne svrhe u siječnju 2018. godine, a do tada bi obrazovna ustanova radila u privremenoj zgradi. Na kraju svoje usmene dopune, te davanja odgovora na pismeno postavljena pitanja i primjedbe zastupnika Franje Pajrića o

radu Hrvatske državne samouprave, Skupština je jednoglasno prihvatili izvješće predsjednika Ivana Gugana, jednako kao i odgovore na postavljena zastupnička pitanja. Na primjedbu Franje Pajrića o asimetričnosti raspodjele sredstava, predsjednik Gugan uz ostalo naglasio je da se upravo zbog toga krenulo s koncepcijom osnivanja novih ustanova kako bi se pokrile sve regije, a u svezi s troškovima održavanja reče da je posrijedi namjenski novac. Zaključno je upućen i poziv zastupnicima na svečano otvorenje nove školske godine i svečanu predaju obnovljenoga školskog dvorišta i novoga športskog igrališta Santovačke hrvatske škole.

Kako nije bilo rasprave o HDS-ovu pismenom Nacrtu strateškoga (radnoga) plana za razdoblje od 2015. do 2019. godine, koji je sastavljen na radnom sastanku, a zatim su ga prihvatili i svi stručni odbori, Skupština je jednoglasno prihvatila pismeni prijedlog uz odluku da će se konačni prijedlog s konkretiziranim planom djelovanja pripremiti za sljedeću skupštinu 26. rujna u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu.

Uz manju raspravu oko naziva, Skupština je jednoglasno prihvatila odluke o utemeljenju, odnosno o prihvaćanju osnivačkih povelja dviju novih ustanova u Po-

murju i Podravini, u HDS-ovu održavanju. Prvo osnivačku povelju Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda Stipana Blažetina u Serdahelu, a zatim i Hrvatskoga kulturnog i športskog centra Josipa Gugaša Đuretina u Martincima.

Nije bilo rasprave o pismenom prijedlogu izmjene Pravilnika o osnivanju i načinu dodjele HDS-ova odličja. Skupština je jednoglasno prihvatila da se za dodjelu Nagrade za hrvatsku mladež u Mađarskoj ukine ograničenje po kojemu se ona može dati samo osobama mlađim od 35 godina.

Manja rasprava razvila se na temu prodaje nekretnine u Nagymező ulici 49., te o pristigloj ponudi za njezinu kupnju. Tako se Skupština jednoglasno zauzela za prodaju zgrade prema najboljoj pristigloj ponudi za 56 500 000 forinta, prihod će se kupnjom državnih obveznica u istoj vrijednosti staviti u pričuvu.

Na prijedlog Odbora za kulturu i vjerska pitanja, prihvaćeno je da se ovogodišnji Državni dan Hrvata održati 14. studenog u Podravini, u Martincima. Kao predstavnik domaćina i suorganizatora, voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga ukratko je izvijestio nazočne o predviđenom programu narečenog Dana koji će se organizirati po sličnom scenariju kao i prijašnjih godina, uz misno slavlje, svečanost s dodjelom državnih odličja i prigodnim kulturnim programom. Predviđeno je da se toga dana upriliči i predstavljanje dugo iščekivanoga dvojezičnog Hrvatsko-mađarskog rječnika.

Na kraju sjednice predsjednik Odbora za mladež i šport najavio je I. Hrvatsku bicikljadu pod nazivom CRO I., Hrvatsku bicikljadu CRO TOUR '15, trodnevnu priredbu koja će se organizirati prvi put, od 2. do 4. listopada ove godine, ali sa željom da ubuduće postane tradicijom. U tri dionice odvožit će se umalo 200 kilometara od Kemlje do Petrovoga Sela, a sljedeće godine nastaviti u susjednoj Pomurskoj regiji i tako redom sve do Bačke i Budimpešte.

Nakon skupštine upriličeno je svečano otvorenje Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda Stipana Blažetina.

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu

Svečana predaja obnovljenog dvorišta i novoga športskog igrališta

Uoči svečanosti otvorenja nove školske godine u santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu, upriličena je predaja obnovljenoga školskog dvorišta i novoga športskog igrališta za 21. stoljeće.

Svečanost je započela prigodnim programom školskoga tamburaškog orkestra, a Ilija Stipanov, učenik 8. razreda kazivao je stihove Ratka Zvrke Nogomet u razredu. Nakon toga okupljene je srdačno pozdravio ravnatelj škole Joso Šibalin. Predaju obnovljenog dvorišta i novog igrališta svojom su nazočnošću uveličali veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, voditelj Glavnog odjela za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa Richárd Tircsi i načelnik sela József Feigl.

U ime održavatelja Hrvatske državne samouprave nazočnima se prigodnim govorom obratio predsjednik krovna političkog tijela Hrvata u Mađarskoj Ivan Gugan, koji je između ostalog naglasio kako je jako ponosan jer «hrvatska zajednica u Mađarskoj ponovno je pokazala da je vitalna, marljiva i da ima svoju viziju».

Dodavši kako je za to dovoljno samo pogledati novu zgradu santovačkoga Hrvatskog učeničkog doma, obnovljenu staru školsku zgradu, te sada obnovljeno školsko dvorište i novoizgrađeno športsko igralište, a hrvatsko školsko središte najimpozantniji je i najmoderniji kompleks u naselju.

– Samo prije deset godina ova je škola trebala biti zatvorena, ali su Hrvati u Mađarskoj bili uporni i odlučni. Da se to ne dogodi, nije dopustio ravnatelj, koji se godinama borio s raznim dužnosnicima nadležnih ministarstava, a ni tadašnje čelništvo Hrvatske državne samouprave. Znali smo, ako se izgubi škola, budućnost Hrvata u Santovu neće biti dugotrajna. Nemojmo zaboraviti da je to bila prva ustanova koju je HDS preuzeo na održavanje, stoga smo upravo mi Hrvati krčili put drugima, pa sada svi imamo mnogo jednostavniji zadatak u održavanju raznih ustanova. Nakon ove svečane prigode svima njima moramo reći veliko hvala. Kada je škola bila na rubu zatvaranja, nju je pohađalo 49 učenika, a danas, početkom nove školske godine, ona ima 160 upisanih učenika, među njima i 18 prvšačica, što su prekrasne brojke. – reče uz ostalo predsjednik Ivan Gugan, koji je posebno zahvalio Ministarstvu ljudskih resursa (EMMI) i svima koji su dobrom voljom i financijskim sredstvima pridonijeli tomu da učenici ove škole uživaju u uvjetima primjerenim 21. stoljeću.

Nakon prigodnih riječi HDS-ov predsjednik Ivan Gugan i voditelj Glavnog odjela za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa Richárd Tircsi svečano su prezerali trobojne hrvatske i mađarske vrpce i predali na uporabu obnovljeno školsko dvorište i novo športsko igralište.

Ivan Gugan, predsjednik HDS-a održao je svečani govor, nazočne je pozdravio i ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin

U samo nepune dvije godine ostvarena je važna obnova stare školske zgrade Santovačke hrvatske škole. U ljeto 2014. godine započela je unutarnja i vanjska obnova stare zgrade Hrvatske škole. Nakon gotovo četrdeset godina dotrajala zgrada sazrela je za potpunu obnovu i osuvremenjivanje. Zahvaljujući Hrvatskoj državnoj samoupravi, održavatelju santovačke škole od 2000. godine, lani je ostvareno ulaganje vrijedno 19 milijuna forinta. Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Joso Šibalin, posrijedi je cjelovita obnova, izmjena krova s novim crijepom, izolacija, mijenjanje starih dotrajalih drvenih prozora i izlisanog poda, obnova strujnog voda i rasvjete školskih prostorija, čime je postignuto i ekonomičnije održavanje zastarjeloga zdanja. Ove je godine postavljena izolacija i obnovljeno pročelje zgrade, koja je ostvarena s potporom Ministarstva ljudskih resursa (EMMI), a za početak školske godine dovršena je obnova dvorišta i novoga športskog igrališta, uz proširivanje predvorja. Prvi je dio stajao 16 + 3 milijuna (krov, plastični prozori i ulazna vrata), drugi dio 10 milijuna (izolacija i pročelje), a sada ponovno 16 milijuna dobili su za obnovu športskog dvorišta koje je uistinu bilo u oronulom stanju. Staro školsko zdanje dobilo je specijalni asfalt s lijevanom gumenom površinom, uza zaštitne mreže. Tako je ostvareno ulaganje ukupne vrijednosti u iznosu od 45 milijuna, uz minimalna vlastita sredstva, a što je još važnije, osigurani su bolji uvjeti za rad, poboljšana je kakvoća rada u nastavi, ali i dnevnog boravka i izvan-nastavnih aktivnosti.

Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave:

NAJVAŽNIJE ZA HDS JEST PROŠIRENJE HRVATSKOGA ŠKOLSKOG SUSTAVA I KULTURNO-PROSVJETNIH USTANOVA HRVATA U MAĐARSKOJ

Ivan Gugan i voditelj Glavnog odjela za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa Richárd Tircsi svečano su prerezali trobojne hrvatske i mađarske vrpce

Povodom otvorenja nove školske godine u Santovu, predsjednika Hrvatske državne samouprave upitali smo o koncepciji krovnog političkog tijela Hrvata u Mađarskoj glede obrazovanja i prosvjete.

«Najvažnija točka u našem programu jest upravo proširenje školskog sustava i kulturno-prosvjetnih ustanova Hrvata u Mađarskoj! U sklopu toga prije nekoliko dana imali smo vrlo lijepu svečanost kada smo predali jednu novu ustanovu, Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod u Serdahelu, a sada mi je izuzetna čast da smo proveli ovo popodne ovdje u Santovu povodom otvorenja nove školske godine i predaje obnovljenoga školskog dvorišta i novoga športskog igrališta. To je novi korak u razvijanju školske zgrade odnosno hrvatskog obrazovnog središta. Naravno, tu ne želimo stati jer ove ustanove koje su nam na raspolaganju želimo ojačati i proširiti. Tako ćemo u Podravini otvoriti Hrvatski kulturni, prosvjetni i športski centar u Martinčima, a u tijeku su pregovori da se slična ustanova otvori i u Bačkoj. U okviru proširenja školskog sustava u tijeku su pregovori o utemeljenju Hrvatskoga školskog centra, vrtića, osnovne škole i gimnazije u Sambotelu. Grad nam je izašao ususret, ponudio je odgovarajuću zgradu, u tijeku

su preliminarni razgovori, a ja se nadam da će naši sunarodnjaci u Gradišću shvatiti da bez škole, bez učenja hrvatskoga jezika nema ni budućnosti. A kako pokazuju primjeri u našoj santovačkoj i pečuškoj školi, to je možda jedini način i put za očuvanje materinskog jezika i nacionalnog identiteta. Jer dobro znamo da nema više tih

homogenih sredina kao nekada, ili su vrlo rijetke iznimke, gdje se na ulici još uvijek čuje hrvatska riječ, gdje se hrvatski govori u obitelji. Nažalost, sve ono što se čuvalo stoljećima u obiteljima i malim seoskim zajednicama, danas umjesto njih to odrađuje samo škola. Vjerujem da će to prepoznati i u Gradišću i da ćemo za godinu dana otvoriti i naše hrvatsko školsko središte u Sambotelu. Također vjerujem da ćemo u ovom ciklusu uspjeti ostvariti i drugu etapu izgradnje santovačkog doma, dogradnju s kuhinjom, blagovao-nicom, učionicama i drugim potrebnim društvenim prostorijama. Ako ne i dovršiti, ali barem započeti još u ovom ciklusu. Znamo kako je loša situacija glede nastave hrvatskoga jezika i u Bačkoj, koliko je malo djece upisano na hrvatski, zato bi bilo dobro i iz tih naselja, Gare, Kačmara i drugih, da sad ne nabrajam sve, usmjeriti možda još više djece u santovačku školu gdje postoje odlični uvjeti, posebno učenički dom, da bi još dugo, dugo opstala jedna od naših najstarijih i najvažnijih obrazovnih ustanova. Znamo da je stotinjak hrvatskih intelektualaca u Mađarskoj pohađalo santovačku školu gdje su uz razna znanja stekli i vrlo čvrsti osjećaj o pripadnosti hrvatskome narodu.

S. B.

Obnovljeno dvorište, kutak za najmlađe

Kalačani u Santovu

Skupina kalačkih Hrvata Raca, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, gostovala je na Hodočašću bačkih Hrvata i prijateljskih hrvatskih zajednica na tromeđi Hrvatske, Mađarske i Srbije u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici.

Na slici koju nam je poslao Stipan Perić, kalački su Hrvati pred velebnim Gospinim kipom u društvu santovačkog župnika Imrea Polyáka.

S. B.

Početak nove školske godine u Aljmašu

Uz jedinu dvojezičnu hrvatsku obrazovnu ustanovu – Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu – koja je od 2000. godine u održavanju Hrvatske državne samouprave, u Bačkoj se nastava hrvatskoga jezika odvija u obliku predmetne nastave. Među ostalima u dvoje bajske osnovne škole, na Fancagi i Dolnjaku, te u Dušnoku, Baćinu, Aljmašu, Gari i Kačmaru. U većini, među njima i u gradu Aljmašu, svečano otvorenje nove školske godine održano je 31. kolovoza, a po zakonu prvi dan nastave bio je 1. rujna. Kako nam uz ostalo reče nastavnica hrvatskoga jezika Valerija Petrekanić Kószó, ujedno i predsjednica aljmaške Hrvatske samouprave, Osnovna škola Mihály Vörösmartyja ima 350 učenika, od toga hrvatski jezik kao predmet uči ukupno 56 učenika u pet spojenih skupina, ove godine s pet prvšaća. U aljmaškoj školi hrvatski se u predmetnoj nastavi predaje tjedno pet sati, plus jedan sat narodopisa. Hrvatski kao strani jezik uči se tjedno tri sata.

S. B.

Međuvremeni izbori u Kečkemetu

Bira se dva zastupnika u tročlano hrvatsko vijeće

Kako stoji u kalendaru Državnog izbornog ureda za 2015. godinu, 20. rujna 2015. održat će se međuvremeni izbori za dva zastupnika Hrvatske samouprave grada Kečkemeta, središta Bačko-kiškunske županije. Kako je naznačeno, uzrok je raspisivanja međuvremenih izbora smrt jednog od dva člana Hrvatske samouprave. Naime, pošto je već prije jedan od trojice zastupnika zbog sukoba interesa podnio ostavku, smrću Ilije Išpanovića Samouprava je ostala samo s jednim zastupnikom. Kako nam reče zastupnik Stipan Šibalin, dosadašnji predsjednik, na popisu hrvatskih birača upisano je 44 osobe. One će 20. rujna moći birati zastupnike za dva upražnjena mjesta u tročlanom vijeću. Prijavljeni kandidati na izborima jesu Zlata Kubatov Bernickl i Marija Jelić. Prema riječima Stipana Šibalina, nakon provedenih izbora na osnivačkoj sjednici biraju se novi dužnosnici, predsjednik i dopredsjednik Hrvatske samouprave.

S. B.

Redovita plesačnica u Baji

Bajski Plesni krug „Šugavica“ 11. rujna ove godine, od 18 do 21 sat, organizira redovitu „južnoslavensku“ plesačnicu petkom, plesačnicu hrvatskih, makedonskih i srpskih plesova, koja će se, kao što je uobičajeno, održati u športskoj dvorani Osnovne škole „Šugavica“ na bajskom Dolnjaku. Sviraju „Braća Barić“. Za ovu prigodu ugostit će koreografe iz Nizozemske, pa će tako prvi sat posvetiti upoznavanju i učenju nizozemskih, belgijskih i njemačkih tradicijskih plesova. Organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane, uz obvezatnu športsku obuću.

S. B.

PEČUH – „KRLEŽA“

Započela nova školska godina

Novu školsku godinu 2015./16. u Hrvatskome školskom centru Miroslava Krleže započelo je 215 osnovnoškolaca i 132 gimnazijalca. Od njih šezdesetak učenika jesu i stanovnici učeničkog doma. Ako ovim brojkama učenika pridodamo i 63 pitomca u vrtiću, Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže u odgojno-obrazovnoj školskoj godini 2015./16. pohađa 410 djece. O njima se brine 76 djelatnika, što pedagoga što tehničkog osoblja. Nova školska godina donijela je u nastavnički zbor i nove osobe. Nitko nije otišao u mirovinu, jedan je pedagog uzeo neplaćenu godinu dana, a zaposleno je nekoliko novih pedagoga: učiteljica Éva Győri Gyutasi i odgajateljica Zsuzsana Imre Gyövrári, te dva djelatnika tjelesnog odgoja zaposlenih na određeno vrijeme: Mišo Balaž i Sándor Földi.

Dio prvakača pečuske Hrvatske škole Miroslava Krleže, na prvom nastavnom satu još s roditeljima

Drugu godinu zaredom pokrenuta su prva dva razreda osnovne škole. Ove godine u 1.a razred upisano je 17 učenika, isto toliko njih u 1.b razred. Razrednica je 1.a razreda Ester Bogárdi, a njihova je učiteljica u poslijepodnevnoj nastavi Éva Győri Gyutasi. Razrednica je 1.b razreda Eva Daskalov, a njihova je učiteljica u poslijepodnevnoj nastavi Ildika Bošnjak Balaž. U nulti razred, gimnazijski razred 9. upisano je deset učenika, njihov je razrednik Zoltan Gatai. Pokrenuta su i dva prva gimnazijska razreda: 9.a i 9.b. U 9.a razred upisano je 19 učenika, njihova je razrednica Janja Živković Mandić, a u 9.b upisano je 18 učenika, njihov je razrednik Josip Veriga. Dvanaesti razred ili četvrti razred gimnazije pohađa 22 učenika, a osmi razred osnovne škole 21 učenik.

Hrvatski školski centar Miroslava Krleže škola je u održavanju Hrvatske državne samouprave od 1. srpnja 2013. godine. Moderno je to školsko središte u čiji je razvoj u proteklih trinaest godina uloženo više od četiri milijuna eura, što iz europskih izvora što s potporom dviju vlada, mađarske i hrvatske. Razvoj je počeo 2002. godine

kada je održavatelj škole bila još pečuska Gradska samouprava, a prema planovima i sadašnjem broju učenika predviđa se daljnje proširenje škole, bar po riječima ravnatelja. Trenutno teku radovi na zgradi novog vrtića koji će biti u okviru jedinstvenoga prostora Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže u Ulici Sziget na broju 97. Predaja zgrade vrtića očekuje se i planira

za sredinu listopada. Bit će mjesta za četiri i odgojne skupine s nizom popratnih infrastrukturnih ponuda i sadržaja, ostvarit će se tako i fizički spoj vrtića, kaže ravnatelj Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže Gabor Gyövrári.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Ákos Kollár

«Bog koraca tote, kaj smo mi!»

Pod bizonjskim križem piše do Celja

Zadnji vikend augustuša u štajerskom Celju/Mariazellu svenek je posvećen velikom gradišćansko-hrvatskom shodišću k Velikoj Majki Austrije, Majki slavskih narodov i Velikoj Gospi ugarskoga naroda. U ljetu posvećenoga života i pripravi na Bišupsku sinodu o obitelji 2015., kih petsto ljudi se je u osamnaest grup piše hodočastilo čez 3-4-5 dani iz Austrije, Ugarske i Slovačke. Na 92. skupnom shodišću Gradišćanskih Hrvatov se je okupilo - kako svi mediji pišu - rekordni broj Hrvatov, a u nedilju u okviru velike svetačnosti vjernici Uzlopa su se lučili od štatue Putujuće Celjanske Marije, ku je ovput primila fara Čajta. Bizonjska mala grupa od sedam pišakov bila je jedna od hodočasnih ekipov ka se je 25. augustuša, utorak, u rani jutarnji ura našla na putu od dvisto kilometarov.

Sivo-škuri oblaki okružuju bizonjski turam u svitanju, kad se pred crikvom najdemo mi putniki, ki namjeravamo čez pet dani napraviti put od dvisto kilometarov i zajti do subote u Celje. Balaž Martinšić s bratom Mišijem pred petimi ljeti je prvi put inicirao da i Bizonjci se ganu piše na ovo shodišće, a na tom putu i pomoć i tanače su im rado podilili Koljnofci, ki jur tradicionalno pišaču u štajersko hodočasno mjesto. Pokidob sam osam ljet dugo išla s kiseškom grupom i pod peljanjem Štefana Dumovića, za devetu priliku sam si izbrala Bizonjce da vidim kako izgleda njev put, kad se spustu doli do Celja sa sjevera, od slovačko-ugarsko-austrijske granice. Polako koracamo jur izvan sela šestimi, Martika, mlada žena s troje dice, dospila je iz ugarskoga sela Halászi jer je imala ogromnu želju napraviti ov put još pred španjolskim Compostelom. Pišta bači iz Bizonje je jur rutinirani hodočasnik, nijedno ljetu ne bi izostavio ov put pokore, kot i mladi dijak teologije Vili s bizonjskimi korijenji. Prik polja, prik Lajte i na asfaltu nas pelja put, polag kukorice u vlasničtvu vjetarnic. Neopisiva je čut stajati, a i hodati pred nogami orijaških loparic, ke vrijeda ne samo vjetar nego i godinu začmu mlatiti, za našu veliku nevolju. Pred nami na putu divlji zeci bižu, a Nickelsdorf nas dočeka pred crikvom u vrime ručenja u godini. Ovde se nam pridruži Ildika, čija mater je rodom iz Kemlje. Ona jur ne pozna majkin hrvatski jezik, iako bi imala želju to naučiti u Budimpešti. U velikoj i bliskoj diskusiji na različite teme nastavljamo shodišće, čas za čas stajemo i moliti. Zdavno isprobana činjenica je da uz Očenaš laglje teču minute, a i noge laglje miru metare. Hrvatsku molitvu minja ugarska, pomiša se i ka-ta hrvatska ter ugarska jačka, naši junaki imaju glas na mjestu. Skoro nevidljivo odleti cijelo otpodne, Breitenbrunn je naša prva štacija. 45 kilometarov je za nami, kad se malo utrudjeno pripravljamu k maši, ku služi Koljnofac Marko

Mogyorósi, farnik Kemlje. U svetoj prodiki naglasak dobiju riči pravičnost, milosrdnost, vjernost i kako je svaki hodočasni put borba človiaka sa samim sobom, a tako i s Bogom. Pobijediti samoga sebe u dvojbi, preskočiti prepreke, iščistiti se u duši prik boli i mentalno se isključiti iz svakidašnjice, i to je cilj. Ove dane vik se mora iskristalizirati misao, kako je naš tarhet vjera u boljem, molitva za naše namjere i prošnje ter velika tuga i batrenje u našem putovanju, koji „križ“ človiak dobrovoljno zame na se. Prvi večer drži za nas još par presenečenj od vičere i posjetom iz Bizonje, sve do mobilnoga tuširanja jer karkako se čudimo, u Austriji, u novi, moderni objekti društav u susjedstvu far, ne najde se

Stanka za Brigom plača

Trenutak za pjesmu

33.

**Blaženi su ki mir nosu
i med ljudi ljubav prosu,
idu navik puni nada,
njeva ljubav sve nadvlada.**

**Jaki Bog stoji uža nje,
još su krotki kao janje.
Hvalidu je, ali biju,
nikad suze ne proliju.**

**Pobjeda se teško kaže,
ali vjerno deržu straže,
Bog je zminji kad otrudu,
mirno idu na osudu.**

Pavao Horvat

nigdir nijedna tuškabina. Prava avantura je pod zvijezdama na otvorenom se prepustiti toplim kapljicama, a i novom iskustvu. S našim peljačem Balažem Martinšićem nij' pogodbe kad ćemo se ujutro stati i ganuti se ponovo na put, jur plantavo i šantavo, s boji u sebi, „ovde boli, onde boli“. Grupa biciklistov projde polag nas, mašu nam. I to je jedan šport. Stariji Austrijanac iz džipa nam nudi sto eurov za ručenje, što mi diskretno odbijemo s riči „imamo od svega dovoljno“. Gazde na polju napunjuju naše torbe s grozjem, malinom, jako su srdačni kad čuju da smo si najprzeli, idemo do Celja. Prizor Niuzaljskoga jezera i iz daleka je

pojam, kot i panorama iz odzgor na Željezno. Naselje Pöttsching i mjesto za noćni počivak drugi dan, čini nam se, sve je dalje i nekako pogaženo, teško je do njega konačno dospiti. U crikvi skupa dajemo Gospodinu Bogu hvalu da je nas i ov dan čuvao od većih naporov i problemov. Lecsó, kojega nam pripravljaју vjerni naš sprohadjač na putu i skrbitelj za svako dobro, Mihalj Martinšić st. i naša Ildika, u trenutku izgleda, kot da je najbolje jilo cijeloga našega žitka. U ogromnoj prostoriji je dovoljno mjesta za svakoga, rano idemo na spavanje, sutra je novi, treći dan, ako ga završimo, jur mirno moremo reći, polovicu puta smo srično napravili. Ovde je i to velika rič, vjerujte mi! Neobično je da rano ujutro jur sunce žari, kad klečimo pri kapeli polag puta i stisnemo ruke na molitvu. Marijanske pjesme jačuč, krenemo dalje, u dolini to daleko se čuje. Austrijski penzionist se šeće sa svojim cuckom, srdačno nas invitira u svoj stan na jedno putno pilo, a na kraju našega gostovanja i kartu nam štrukne za bolju orijentaciju. Lozne pute minja asfaltirana cesta, što je čuda teža za hodanje osebujno za trudne, bolne noge, nego za koracanje na zemlji sve do Würflacha. Ondu nam opet mašu služi gospon Marko ki skoči iz susjednoga sela, kade su smješćeni njegovi Koljnofci s kimi skupa hodočasti i on. Četvrto jutro nas najde na mostu ki visi na skalina u prirodnoj lipoti i na veselom spravišču s koljnofskimi hodočasnikima, a ne nazadnje i uz fanjsku kavu. Otud jur skupa hodu Bizonjci i Koljnofci, ima nas jur već od trideset pišakov. Doline i brigi, krave i biki, divno vrime nam omogući da začarano od lipote ovoga kraja hodamo u velikom spoju, razumivanju i prijateljstvu. Šmeka nam objed u Mammauwiesu, jednostavno je nemoguće nastaviti put prez dovoljne vode i tekućine. Sad nas još više gnjavi sunce i vrućina, a prik luga konačno zajdemo do lovačke kapele Sv. Hubertusa, kade se srušimo na duglje ležanje. Mašni aldov prikazuje za hodočasnike koljnofski farnik Antal Németh s našim bratom hodočasnikom Markom, a predivna jačka Ave Marije od šopronske pjevačice još jednoč daje nam do znanja, koji smo mi veliki srićnici i koje sve milostivne dare moremo dobiti na ovi puti. Malo kasnije to mi potvrdi u riči i Janoš Pi-

Karl Schauer, superior u Celju pozdravio je hodočasnike s Petrom Mogyorósijem

nezić ki je pred tridesetimi ljeti prvi put stupio na celjansko hodočašće s grupom Prodrštova. U Schwarczau u alpskom panzionu podilimo mjesto s grupom iz Vulkaprodrštova, s kimi smo se dan prije jur strefili i daleko u noć u razgovoru i jačenju hrabrujemo jedan drugoga za zadnji dan, koji nam još čuva brojne kilometare na teškom terenu i krajnjim „bižanjem“ na asfaltu do cilja. Ako poznate onu čut, kad človik u sebi misli da već ne more da bi najbolje bilo samo stati i neka bude kako bude, no to nas čas za čas probuje nadvladati peti dan na pragu uspjeha. Ali započeti put tribi je i završiti, karkako žari, karkako peče, karkako krvari i nateče, karkako se poti človik i karkako nas muču više sile.... U dvojbi, muki, suza i potu zajdemo do ganka Celja, luču nas samo 3-4 km do katedrale i konca petodnevnoga putovanja oko svita i sebe. Jače tuče noga na ulici, glasnije se artikuliraju riči pjesme, dokle nas ne pozdravljaju celjanski zvoni, od česa se svako ljeto isto tako koža naježi. Nij' spasa, nij' recepta, nij' vračtva... Rodi se suza, sama od sebe na naši obrazi, još da se poklekne pred zlatnom štatuum Celjanske Madone da se otkinu od zubi riči zahvale, ponude i molitve... „Bog koraca tote, kaj smo mi“ – rekao nam je Marko Mogyorósi, čim smo mi svi vjerniki spolom osviđeni na ovom shodišču, a još bolje iza dolaska u Celje....

Timea Horvat

Bogatstvo...

Koljnofska i bizonjska grupa u cilju

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

Prvo rujansko školsko zvono označilo je početak nove školske godine i polaznicima budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma. Njih 253 sjeli su u školske klupe, prvi put prag ustanove prekoračilo je četrdeset i devet vrtićaša, ušlo u učionice prvoga razreda desetero djece, školskoj će obitelji biti članovi i dvanaest gimnazijalca nultoga razreda. Narodni će ples podučavati profesorica plesa iz Užhoroda Andrea Balint.

Prati se program svečanosti.

Vedrina, razigranost i uzornost bile su „skrivena poruka“ uresivanja svečanosti. Šest likova – četiri ženskih s kišobranama u ruci i dvoje muških, jedan kako grli pri plesu svoju nevidljivu partnericu, a drugi kako svira na tamburici – izrezani iz bijeloga kartona poput plesača na tankom užetu sigurno koračaju na niti, također od bijeloga papira. Povezani su oni, htjeli ili ne, u jeziku, u zvcima tamburice i u pokretu plesa.

Poput onih olovaka i brisalica u pernici pjesnika Tina Kolumbića, čije su misli „Kad se voli u školi, u pernicu se može nastaniti cijeli svemir...“ zlatnim slovima obasjali prizor školskoga predvorja. Svečanosti su nazočili državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, glasnogovornik hrvatske zajednice u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković i, ne u posljednjem redu, pedagozi i polaznici škole. Poznati likovi iz kazališne predstave „Vremeplov“, učenik „Feco“ Franjo Füzesi i dvije dražesne Vile Velebita, Zorica i Dinara, to jest Dorka Paradi i Maja Šindik najavili su ili čarobnom palicom dočarali pojedine sudionike i govornike događaja.

Ravnateljica Gojtan istaknula je kako na početku svake školske godine i sada škola se uz poštovanje prisjeća naših predaka, Hrvata koji su u Mađarskoj stoljećima očuvali svoj materinski jezik i kulturu te na taj način obogatili kulturu većinskoga naroda u državi, koja ih je primila. „Sve to bez škola ne bi bilo moguće, stoga se s iznimnim poštovanjem prisjećamo starih učitelja, pisaca, pjesnika-svećenika, hrvatske inteligencije koja je onodobno u Mađarskoj stvorila razvijen školski sustav. U izgradnji utvrda materinskog jezika i spoznaja uvijek je veliku ulogu imala i crkva. Pomislimo samo na naše franjevce. Vjera u spoznaji i spoznaja u vjeri – to je nasljeđe hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova.“ – naglasila je ravnateljica Gojtan. Državni tajnik Soltész nadovezujući se na ugođaj, u prijateljskome je tonu govorio: „Ako bih bio Vila Velebita

ili ako bih dobio njihovu pomoć, s jednim čarobnim pokretom bih riješio gimnazijalcima uspješnost na maturalskim ispitima, prvšašima koji su sada na putu prilagođivanja novim zadaćama prvoga razreda, pomogao bih u svim poteškoćama i sumnjama koja doživljavaju tijekom toga puta. Ako bih bio Vila, pokušao bih pomoći pedagozima, u svim tim borbama svagdašnjice čemu je samo djelić da djeca, učenici dobivaju pozitivne ocjene. Smatram kako je veći dio toga poziva da odista odgajaju takvu djecu i mladež koja će biti uzor i ponos i Mađarske, mađarskih građana i Hrvatske te hrvatskih ljudi.“

U čarobne su trenutke zasebne tonove unijeli prvšašić Daniel

Ružić recitirajući pjesmu Milana Tarataša „Prvak“, braća Zétény i Hunor Kiss kazivajući stihove Borbále Szalai „Betűország kincsei“, Luca Molnar interpretirajući pjesmu Tina Kolumbića „Kad se voli u školi“, svojim plesom državna prvakinja u plesu Milena Marinković, hrvatskim napjevima školski zbor i tamburaški sastav. Pri kraju svečanosti već je uobičajeni školski obred kada ravnateljica Ana Gojtan i gost, ovom prigodom državni tajnik Miklós Soltész, pruže ruke prv-

šašima, sada prvi put i gimnazijalcima nultoga razreda. Pri kraju programa, kako bi državnik tajnik Soltész mogao ispuniti svoja obećanja, Dorka Paradi uručila mu je čarobnu palicu.

I opet dječji zamor u školskome predvorju, učenici ulaze u svoje učionice i održava se prvi sat s razrednikom.

Za školski program čestitam nastavnicama Marijani Jakošević i Dori Grišnik, uspješno su se koristile svojim čarobnim štapićima, jednako i profesor likovnog odgoja Zoltán Csomós i, ne u posljednjem redu, svi sudionici svečanosti. Djelatnicima i polaznicima te ustanove želim mnogo uspjeha, sretnih osmijeha, sreće i ustrajnosti u novoj školskoj godini 2015./16.!

Kristina Goher

Svima sretan početak nove školske godine

Školski tamburaški sastav

25. Seoski i Hrvatski dan u Hrvatski Šica

Hrvatske Šice jedva imaju dvisto stanovnikov, a za Plajgorom ovo je drugo najmanje selo na tlu Gradišća. Ljudi ki pak u njem stanuju poznati su po prezmjernom gostoljubivošću, odvud još nigdor ni prošao žedan i gladan. U subotu, 15. augustuša, dan Unebostupljenja Blažene Divoce Marije Šičani su svečevali jubilarnim, 25. Seoskim i Hrvatskim danom.

Časni gosti iz Hrvatske s Berislavom Živkovićem

– Htili smo meru lipši dan napraviti, a u tom je i ovo sunčano vrime postalo naš partner – rekao je načelnik Hrvatskih Šic, Vilmoš Bugnić, na dvoru Kulturnoga dvora, kade je toga dana mnoštvo ljudi skupadošlo iz raznih krajev Gradišća, štovec i iz Hrvatske. Dopodne s ritanjem labde i različitim športskim aktivnosti su vabili ljude na športski plac i dica su našla ovde svakakove mogućnosti za igru, a u 14 uri se je služila sveta maša u mjesnoj crikvi. Po crikvenom obredu je dr. Csaba Hende, ministar obrane, prikdao novoasfaltirani put pred crikvom ter u mjesnoj knjižnici prostoriju za štanje. Sve je to napravljeno iz pinez od državnih naticanj, u vridnosti od 2,5 milijun forintov. U otpodnevnom folklornom druženju našli su se Hrvati iz okolišnih sel, med časnim gosti su pozdravljeni Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Stjepan Đurinski,

Jačkarni zbor Slavuj u novom rublju

predsjednik Mjesnoga odbora Hruševac Kupljenski, na čelu prijateljske delegacije, i Vince Hergović, dopredsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, a ujedno i načelnik ter predsjednik Hrvatske samouprave u Plajgoru. Kulturni program se je odvijao u dobrom štimungu kojemu su doprinesli mjesni jačkarni zbor Slavuj, pod peljanjem Ane Jušić, četarski pjevački zbor Rozmarin, jačkarni zbor Sv. Cecilija iz Sambotela kot i prijateljski zbor penzionistov iz Sambotela. Anica Pehm-Móricz, zastupnica Hrvatske samouprave i moderatorica programa s nami je podilila vist, kako

su članice mjesnoga zbora prvi put imale na sebi novu nošnju, ku je dala sašiti u zeleno-bijeloj farbi mjesna Hrvatska samouprava. Iako jačkarni zbor na ovom mjestu med svoji redi okuplja prvenstveno zrelije kotrige, jako se dobro čutu na proba tajedno jednoč i med obljubljenimi jačkami se spomenu uz gradišćanske i dalmatinske melodije. Zoltan Čečinović, glavni kuhar večere, za ov dan je sa svojom ekipom pripravio dvi fele jila, po okusu malo pikantniji perkelt od divlje svinje, i obični perkelt kojega su mogla kušati i dica. Približno 70 kg mesa je pohasnovano i 250

Domaćini uživaju u programu

peršonov se je najilo toga dana. Po riči Stjepana Đurinskoga, prijateljstvo med njegovim naseljem i Hrvatski Šica dura jur kih deset ljet, na inicijativu novinark Timee Horvat ka je povezala

partnere. Mjesni odbor i škola, ka je u suradnji s četarskom školom, dalje su mislili ovo kontaktiranje, a pred nekoliko ljet je potpisan i ugovor o suradnji med općinama. Donacija knjig, razmjena školarov, nastupi, gostovanja kulturnih društav su na stalnom rasporedu, a Hrvati sve učinu za prijatelje u Gradišću. Na jubilaranom Danu sela i Hrvatov zabavni bend Karambolo suprot vrućine još i s mužikom je zakurio svim nazočnim, ki nisu ni u zori zgubili volju za tanac i jačenje.

Načelnik sela Vilmoš Bugnić s kuharom Zoltanom Čečinovićem

Otvaranje školske godine u starinskoj i martinačkoj osnovnoj školi

U podravskim hrvatskim selima također je otpočela nova školska godina, u Starinu i Martincima ove godine njezino svečano otvaranje bilo je 1. rujna. Martinačka je osnovna škola dvojezična, u nižim razredima nastava je u potpunosti dvojezična, a u višim razredima stanje je isto, osim tjelesnog odgoja, matematike, kemije i fizike. U Starinu hrvatski jezik uči se u satnici narodnosnog jezika, a sati matematike, narodopisa također su na hrvatskome jeziku.

Ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg

Ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg u svome pozdravnom govoru, prilikom svečanosti otvaranja nove školske godine, spomenula je obnovu škole i vrijedni rad Martinčana tijekom ljeta. Pozdravljajući djecu, reče: „Djecu, nemojte zaboraviti da je ova škola za vas uvijek vaš drugi dom, te s nama možete podijeliti svoje brige i uspjehe. I ove godine morate biti vrlo marljivi i dobri ako želite imati lijepe rezultate kao i prošle godine. Zato što nismo jednaki, ne voli svatko jednako sve predmete, nije svatko uspješan na isto onom polju znanosti, ali svatko je darovit u nečemu, i to mi učitelji i

nastavnici moramo prepoznati i razvijati. Ali bez vaše pomoći to nije moguće! Molim roditelje da i oni imaju očekivanja prema vama i da surađuju s nastavnicima.“

ćavali su važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Ravnateljica škole Mária Csizmadia, je na dužnosti ravnateljice od 1993. godine. Starinsku školu po-

Učenci martinačke osnovne škole

Prvi će razred ove godine započeti osam učenika. Dječaci i djevojčice uzbuđeno su slušali ravnateljčin govor, pa pošto su svi dobili poklončić od učenika drugog razreda, recitali su pjesme na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Nakon toga su ušli u školu i krenula je nova školska godina. U martinačkoj školi uči 69 djece, a nisu svi iz sela, nego uče tamo i djeca iz Novoga Sela, Foka, Lukovišća i Keresura.

U Starinu svečano otvaranje školske godine bio je informativno, učitelji i učiteljice priop-

ćavali su važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Ravnateljica škole Mária Csizmadia, je na dužnosti ravnateljice od 1993. godine. Starinsku školu po-

ćavali su važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Ravnateljica škole Mária Csizmadia, je na dužnosti ravnateljice od 1993. godine. Starinsku školu po-

ćavali su važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Ravnateljica škole Mária Csizmadia, je na dužnosti ravnateljice od 1993. godine. Starinsku školu po-

ćavali su važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Ravnateljica škole Mária Csizmadia, je na dužnosti ravnateljice od 1993. godine. Starinsku školu po-

Ravnateljica starinske škole Mária Csizmadia pozdravlja učenike

Mala stranica

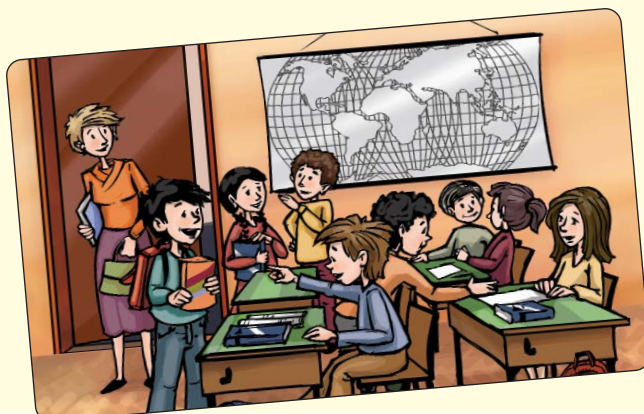

Zazvonilo školsko zvono

Započela je nova školska godina 2015./2016. Dok se jednim sledi krv u žilama i od same pomisli na školu, drugima lete leptirići u trbuhu. Radost novoga druženja s vršnjacima na hodnicima i u učionicama daje zadovoljstvo i onima koji malo manje vole pohađati školu. Mnogi su od vas puni zanosa i energije nakupljene tijekom školskih praznika i dok se ne uhodate u novu školsku godinu, lijepe ljetne uspomene će vas grijati. Nova školska godina posebno ostaje u sjećanju onima koji počinju prvi razred u osnovnoj školi ili deveti u srednjoj. Njihova će nesigurnost u novoj sredini biti i nova mogućnost za nove pohode znanja. Kako bi vam škola postala jedno od omiljenih mjesta za druženje i učenje, reći ćemo vam zašto je škola izvrsna stvar:

- ✂ **besplatno dobijete znanje** – zar nije divno dobivati znanje na „pladnju“, ne trebate vi sami tražiti u raznim knjigama, sve možete naučiti od svojih profesora, i to posve besplatno;
- ✂ **druženje, onako spontano** – u školi vas čeka hrpa prijatelja bez toga da biste se unaprijed dogovarali;
- ✂ **škola je i mjesto legendarnih priča i smijeha** – sjetite se koliko često prepričavate školske dogodovštine;
- ✂ **sklapaju se prijateljstva za cijeli život.**

Književni kutak

Grigor Vitez

KAKVU KOME KNJIGU

Zamislite kad bi svi u školu pošli –
I oni što trče na četiri noge,
I oni što ih nose krila –
Kakva bi to čudna škola bila!

A kakve bi im knjige tek morale biti?

Je li, maco, knjigu bi trebala i ti?
– Da, za me i moga sivoga kolegu
Trebaju knjige u kojoj se miševi legu.

A ti, bijeli golubane?
– Meni takvu knjigu gdje je svako slovo
Zrno pšenično il' zrnice makovo.

A ti, medo bundoviću?
– Meni knjigu gdje je svaki red
Mirisan i sladak med.

A ti, sovo noćobdijo?
– Pa znaš da po mraku, čita teta sova,
Zato – crnu knjigu i svijetleća slova.

A ti, rače natražnjače?
– Meni trebaju samo knjige naške,
Gdje su riječi i slova unatraske.

A ti, zeko zekoviću?
– Moja knjiga, to mi je davna želja,
Da ima listove od kupusa i kelja.

Za takve knjige ne vodite brige!
Sve ćete dobiti,
Čim na hrastu
Počnu prvi šarani da rastu.

U Petribi potpisan sporazum o suradnji

Petripska Hrvatska samouprava 22. kolovoza priredila je tradicionalni Hrvatski kulturni dan u okviru kojeg su hrvatske samouprave Okružnog bilježništva Mlinaraca, Pustare i Petribe potpisale ugovor o međusobnoj suradnji. Potpisivanju se pridružilo i Kulturno-umjetničko društvo „Petripske ružice“. Sporazum su potpisali Zorica Lendel, predsjednica mlinaračke, Čaba Prekšen, predsjednik pustarske, i Jožo Kranic, petripske Hrvatske samouprave, odnosno Marija Pintarić, predsjednica petripskoga kulturnog društva. Hrvatski kulturni dan obogatili su kulturnim programom članovi Kulturno-umjetničkog društva Katruže iz međimurskog Ivanovca i pjevački zborovi iz Pustare, Sumartona i Petribe.

Svečano potpisivanje sporazuma o suradnji

Budućnost petripskih Hrvata umnogome ovisi o aktivnosti тамошње Hrvatske samouprave, naime u mjestu već desetljećima ne djeluje osnovna škola, a prije nekoliko godina ukinut je i dječji vrtić. U tame nevelikom mjestu vrlo je malo djece, ona pohađaju mlinarački Hrvatski dječji vrtić, ali bečehelsku osnovnu školu, gdje nema hrvatske nastave. Mogućnost njegovanja hrvatskoga jezika i kulture u mjestu uglavnom nude samo programi koje organizira Hrvatska samouprava, odnosno Kulturno društvo Petripske ružice, koje je uvijek spreman za pomoć.

– Sve manje ljudi govori hrvatski jezik u našem mjestu, nažalost već i među umirovljenicima se slabije rabi jezik, njihova djeca već ne znaju, pa su navikli na mađarski jezik. Nagla asimilacija započela je zatvaranjem škole, tada Petriba nije bila cestovno povezana s ostalim hrvatskim pomurskim mjestima, stoga su naša djeca po rasporedu bila priključena bečehelskoj mađarskoj školi. Nakon društvenih promjena asfaltirana je cesta između Petribe i Pustare, međutim tada su roditelji već navikli na povezivanje s bečehelskom školom i samo nekoliko njih su upisali svoje dijete u Mlinarce. Zatim je i u tome mjestu zatvorena škola, a putovanje u Serdahel roditelji već nisu htjeli.

– kaže nam predsjednik petripske Hrvatske samouprave Jožo Kranic te dodaje da se možda zajedničkim snagama može lakše boriti za opstanak, upravo zbog toga je potpisan ugovor o suradnji sa susjednim hrvatskim samoupravama, a ubuduće želi to učiniti i s ivanovečkim KUD-om Katruže. Petriba s Ivanovcem surađuje već umalo dvadeset godina, u toj je suradnji zapravo

najaktivniji KUD Katruže, nema hrvatske priredbe u Petribi na kojoj ne bi gostovala neka od njegovih sekcija, a ivanovečko društvo također poziva petripske pjevače na njihove priredbe. Stjepan Mesarić, predsjednik KUD-a Katruže, i ovom je prigodom stigao s pozivnicom na priredbu „Pjesmarica naših mamica“, koja će biti u studenom, i volio bi da nastupe i Petripčani te će se tada upriличiti svečano potpisivanje ugovora o suradnji. Stjepan Barlović, nekadašnji predsjednik ivanovečkoga Mjesnog vijeća, reče da je suradnja dvaju naselja započeta prije dvadeset godina i neki od mještana i dandanas se posjećuju međusobno. Trebalo bi što više takvih povezivanja.

Na Hrvatskome kulturnom danu oglasile su se pomurske i međimurske popijevke u izvedbi pjevačkih zborova iz Ivanovca, Petribe, Pustare i Sumartona, a Stjepan Barlović zabavljao je okupljene šaljivim međimurskim anegdotama.

Predsjednik petripske Hrvatske samouprave Jožo Kranic

beta

Družina koja surađuje već dvadeset godina

U spomen

Anica Kasapović

(5. listopada 1940. – 3. kolovoza 2015.)

Nakon kratke i teške bolesti preminula je pedagoginja, Mohačanka Anica Kasapović. Pokopana je na mohačkome groblju 10. kolovoza. Rođena je u Katolju u hrvatskoj obitelji od oca Andrije Kasapovića i majke Kate Biletić. Rano djetinjstvo provela je

sa sestrom Katicom u rodnom selu. Osnovno je školovanje započela u Katolju, a nastavila u pečuškoj Hrvatskoj školi. Nakon završene osnovne škole nastavlja školovanje u srpsko-hrvatskoj gimnaziji u Budimpešti. Godine 1961. se udaje i zapošljava u Kemedu (Máriakéménd), gdje radi u tamošnjoj školi do 1975. godine. Uz rad završila je na pečuškoj Visokoj školi smjer hrvatsko-srpski i ruski jezik. Od 1975. godine živi u Mohaču i radi u Osnovnoj školi Széchenyi do mirovine. Majka je jednog djeteta, kćeri koju je rano izgubila.

Od Anice Kasapović na mohačkome groblju u ime tamošnjih Hrvata oprostila se predsjednica mohačke Hrvatske samouprave Irena Udvarac. Između ostaloga ona reče: „Anicu Kasapović upoznala sam kao kolegicu, nastavnicu hrvatskog jezika. Povezala nas je nastava materinskog jezika, a poslije i zajednički rad u Osnovnoj školi Széchenyi. Ona nije bila samo jedna od nastavnica, nego i jedna od poticateljica uvođenja nastave hrvatskoga, nama milog jezika. Zahvaljujući Aničinu trudu, uspješno je uvedena dvojezična nastava koja je trajala punih pet godina. Mnogi naši đaci rado se sjećaju svoje Učiteljice, koja je uvijek bila staložena, mirna osoba, u poslu disciplinirana, koja je uvijek bila gotova da nas mlađe bodri i pomaže nam u početnim poteškoćama. U mirovini također je bila aktivna, radila je za svoju zajednicu, ostala je vjerna očevu nasljeđu.

Nije imala lak život, prerano je izgubila kćer, a nedavno i voljenoga životnog suputnika, no imala je snagu nositi trpljenje i pobjeđivati svaku patnju. Svi mi, koji smo ovdje, nekadašnji suradnici kao i generacije đaka i brojni Mohačani, čuvamo divne uspomene o Anici: klupska zanimanja, nastupi Mohačana u Lisinskom i širom zemlje, susreti sa zbratimljenom školom u Belom Manastiru, čitalačka taborovanja u Baru, usavršavanja na moru, ljetovanja u Dramlju, natjecanja u lijepom govoru, folklorni festivali, književne večeri...

Nažalost, sve je to sada dio prošlosti, uspomene jednog sadržajnog života.

Aničina ličnost i dalje će živjeti u našim srcima, u našim uspomena... Neka to bude utjeha ožalošćenima! Zbogom, Anice, neka ti bude laka crna zemljica!”

KEMLJA – Hrvatska samouprava dotičnoga sela Vas srdačno poziva na Hrvatski dan ter na veliku svetačnost 165. jubileja rođenja Mate Meršića Miloradića, 19. septembra, u subotu. Gosti se okupljaju pri Hrvatskom klubu u 14.30 ura, a od 15 uri se služi maša zadušnica u čast bivšega kemljanskoga farnika i gradišćansko-hrvatskoga književnika i znanstvenika Mate Meršića Miloradića, potom se pak polažu vijenci na njegov grob va kemljanskom cimiteru. Kulturni program počinje u mjesnom Domu kulture na kom sudjeluju hrvatska dica iz čuvarnice «Sunašce», HKD «Veseli Gradišćanci» iz Unde, jačkarni zbor iz Staroga Grada, jačkarni zbor Rozmarin iz Gornjega Četara, KUD Orjava iz Pleternice, KUD Konoplje iz Kemlje, jačkarni zbor Mali Dunaj, Starogradski tamburaši «Trzalica». Otvara se izložba o Miloradićevom nasljedstvu i narodni nošnja ovoga kraja. Kot i svako ljeto, i sad će biti nagradjene za služne peršone ke već ljet marljivo djeladu za Hrvate u Kemlji.

FILEŽ – U suorganizaciji Literarnoga i kulturnoga društva Filež (LIKUD) u Austriji i Izdavačke kuće Croatica u Budimpešti, 13. septembra, u nedilju, znatiželjna publika moć će se strefiti na takozvanom Danu literature s gradišćanskimi književniki iz Ugarske. Kako glavni organizator Franjo Palković, predsjednik LIKUD-a piše, ta dan će biti posvećen današnjoj književnosti Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a bit će i dobra prilika da Gradišćanci u Austriji dostanu mogućnost uživo upoznati ljude od pera, s ovkraj granice. Vlašće književno stvaranje će predstaviti Matilda Bölcs iz Hrvatskoga Židana, Petrovišćanka Timea Horvat, Šandor Horvat iz Narde, i Mijo Karagić, rodjeni Garac iz Unde. Croaticinu djelatnost predstavit će direktor Croatice, Čaba Horvath, a bit će i izložba knjig. Svi su dobrodošli ove nedilje, početo od 15 uri, okolo Kugine kapele iz 17. stoljeća, na fileškom brigu, u nekadašnjoj „staroj gori“. Ako bude nepovoljno vrime priredba je predvidjena u starom malinu.

GORNJI ČETAR; VLAŠIĆI – U organizaciji Hrvatske samouprave Gornjega Četara prošli vikend kih pedeset Četarcev je otputovalo na trodnevno počivanje u Hrvatsku. Prva štacija je bila hodočasno mjesto Marija Bistrica, a potom je stanika bila u Samoboru, ter na kraju u Pagu, u Hrvatskom centru Zavičaj u Vlašići. U subotu je posjećen grad Zadar ter grad Pag, a Četarci s vjerojatno puni doživljaji su se ganuli domom u nedilju otpodne.

SAMBOTEL – Hrvatska, Nimška, Slovenska i Romska samouprava grada Sambotela ter Društvo sambotelskih Hrvatov, Slovensko kulturno društvo “Augustin Pavel”, Društvo “Hárofit”, Gradski muzej Savaria, 12. septembra, u subotu, početo od 15 uri srdačno Vas pozivaju na XII. Narodnosni dan u sambotelskom Škanzenu. Za kulturnim programom diozimatelji se moru upoznati s narodnimi meštrijami. Podupirač priredbe je Samouprava grada Sambotela.

PUSTARA – Seoska i Hrvatska samouprava 19. rujna organizira Berbenu povorku. Prema tradiciji, organizatori očekuju družine iz svih okolnih mjesta s konjskim zapregama ili traktorima. Berbena će povorka obići obližnji vinograd Šandoricu, gdje će zastati na kušanje mošta i poslastica. Družine se mogu prijaviti kod predsjednika Hrvatske samouprave Čabe Prekšena na e-mail adresi csaba.preksen@ge.com

KERESTUR – Hrvatska samouprava raspisuje natječaj za izradbu logotipa Osnovne škole „Nikola Zrinski“. Natječaji se mogu predati kod predsjednice Hrvatske samouprave Anice Kovač do 16.00 sati 11. rujna 2015. Autor čiji će uradak postati logotip škole, bit će nagrađen s 10 000 forinta.

Bjelovarski Graničari-Husari 1756

Jedna od povijesnih hrvatskih postrojba jesu i Bjelovarski Graničari-Husari 1756. Naime, bjelovarsko gradsko poglavarstvo 4. ožujka 2008. godine odlučilo je o osnivanju i ustroju povijesne postrojbe.

Udruga Bjelovarski Graničari-Husari 1756. potpisala je 2013. godine deklaraciju o prijateljstvu s kapošvarskom udrugom zvanom 3. Ferdinandova konjanička pukovnija (3. Ferdinánd huszárezred). Tako je povijesna postrojba udruge Bjelovarski Graničari-Husari 1756 sudjelovala smotri povijesnih postrojba u mađarskom gradiću Igalu, 20. kolovoza. Foto za Hrvatski glasnik načinila je 11-godišnja Budimpeštankinja Aisa Szántó koja je tih dana sa svojom obitelji boravila ondje.

Foto: Aisa Szántó

Poziv za dostavljanje prijedloga

Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice poziva članstvo Udruge, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske, samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;
3. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Predložiti se mogu osobe, kolektivi, udruge i ustanove koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i skupne zasluge.

Jedan predlagač ima pravo predložiti samo jednog kandidata.

Prijedlog za dodjelu Odličja treba stići na ovu adresu:

Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, 1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, najkasnije do 23. rujna 2015. godine.

SERDAHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ od sredine rujna želi pokrenuti tečaj hrvatskoga jezika za početnike i naprednije u znanju. Prema planu, tečaj će biti subotom kako bi mogli sudjelovati i oni učenici, studenti koji pohađaju školu u daljim gradovima. Dio će troškova potpomagati Hrvatska samouprava. Prijaviti se može kod predsjednika na telefonu 00 36 93 383 034.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski“ i Udruga Zrinskih kadeta 26. rujna organiziraju tradicionalnu Spomen-utrku Zrinskih. Natjecatelji trčanja mogu se prijaviti na prijavnici ili na licu mjesta. Natjecanje će se održati na različitim udaljenostima (od polumaratona do šesnaestine maratona) i u različitim kategorijama dobni skupina. Predujam (akontacija) po mogućnosti je tisuću forinti. Start se predviđa u 10 sati od mjesne škole (Kerestur/Murakeresztúr, Kossuthova 16). Podrobnije informacije nalaze se na web-stranici škole (www.iskola.murakeresztur.hu).

FOK – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 19. rujna održava se tradicionalni godišnji Hrvatski dan. U 15.30 je sveta misa u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi, kojoj, s početkom u 17 sati slijedi kulturni program u mjesnom domu kulture. Programu sudjeluju: martinački Pjevački zbor «Korjeni», valpovački KUD «Valpovo» i šeljinski KUD «Zlatne noge». Navečer je ples i zabava s martinačkim Orkestrom «Podravka». Priredba se ostvaruje s potporom: Zajednice podravske Hrvata te Državnog tajništva za vjerske, narodnosne i civilne društvene veze Ministarstva ljudskih resursa.

XII. Festival vina i „dedele“ u Kaniži

11. – 12. rujna 2015.

Za Kanižu kažu da je glavni grad pučkog jela „dedele“. Kuhanje toga omiljenog jela od krumpira ima tradiciju u Zalskoj županiji. Premda se sa sličnim specijalitetima možemo sresti i na raznim drugim područjima Mađarske, pučko jelo „dedele“ i njegova paleta raznovrsne izradbe u tom je području nešto posebno. Festival počinje u petak, s početkom u 14 sati nastupom folklorne skupine osnovnih škola, a u 15 sati će jednosatni program dati kaniški Hrvatski tamburaški sastav. Festival svečano otvara gradonačelnik Sándor Denes i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés. Na gastronomskom festivalu, obogaćenom s mnoštvo drugih kulturnih programa, natječu se družine profesionalnih i amaterskih kuhara u kulinarskim vještinama, u kuhanju i pečenju raznih pučkih jela, naravno i „dedele“.

BAJA

Županijska sjednica

Predsjednik Joso Šibalin sazvao je redovitu sjednicu Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije za 15. rujna ove godine koja će se održati u santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu, s početkom u 14 sati. Dnevni red: 1. Izmjena proračuna županijske hrvatske samouprave za 2015. godinu; 2. Raspodjela sredstava za podupiranje programa; 3. Razno.